Analysplan 2026–2028

Analys och utvärdering för kulturpolitikens utveckling

MYNDIGHETEN FÖR KULTURANALYS

MYNDIGHETEN FÖR
KULTUR
ANALYS

Post- och besöksadress: Södra Vägen 54, 412 54 Göteborg
Telefon: 031-395 20 00
E-post: info@kulturanalys.se
Webbplats: www.kulturanalys.se

© Myndigheten för kulturanalys 2026
Foto: Mostphotos: Steve Mann, Fredric Sommer,
Mafalda, Haq, Tommy Von knorring,
Niclas Fuglesang Geuken

Myndigheten för kulturanalys

Analysplan 2026–2028

Innehåll

Förord **4**

1. Utgångspunkter för verksamheten **5**

1.1 Kulturanalys uppdrag 5

1.2 Vägledande för vårt arbete 6

1.3 Prioriteringsgrunder 8

1.4 Uppföljning, utvärdering och analys med de kulturpolitiska målen som utgångspunkt 10

2. Prioriteringar 2026–2028 ..... **13**

2.1 Statistik och utredning 13

2.2 Kulturanalys Norden 18

2.3 Kommunikation 19

Förord

Myndigheten för kulturanalys har regeringens uppdrag *att utvärdera, analysera och redovisa effekter av förslag och genomförda åtgärder inom kulturområdet*. Vårt övergripande mål är att bidra till utvecklingen av kulturpolitiken och vara ett stöd för regeringen och andra aktörer. Detta ska göras med utgångspunkt i de kulturpolitiska målen.

Denna analysplan anger utgångspunkterna för hur myndighetens verksamhet genomförs. Planen redovisar övergripande förhållningssätt, prioriteringsgrunder och de övergripande prioriteringarna inom utredningsverksamheten de närmaste åren. Syftet med analysplanen är att presentera hur Kulturanalys tolkar uppdraget, hur uppdraget genomförs i praktiken och vilka prioriteringar som görs under perioden 2026–2028. Analysplanen revideras vart tredje år.

Den konkreta verksamheten i form av projekt och aktiviteter slås fast i Kulturanalys treåriga verksamhetsplan som revideras årligen. Analysplanen och verksamhetsplanen bidrar därmed samlat till kontinuitet för vår verksamhet.

Mats Granér
Myndighetschef

1. Utgångspunkter för verksamheten

I detta avsnitt beskrivs utgångspunkterna för Myndigheten för kulturanalys (Kulturanalys) verksamhet. Inledningsvis sammanfattas myndighetens uppdrag. Därefter presenteras de förhållningssätt som är vägledande för genomförandet av uppdraget följt av en beskrivning av vilka faktorer som ligger till grund för vilka utredningsprojekt som ska prioriteras. Slutligen beskrivs hur vi operationaliserar det övergripande uppdraget; att följa upp, utvärdera och analysera kulturpolitiken med de kulturpolitiska målen som utgångspunkt.

1.1 Kulturanalys uppdrag

I myndighetens instruktion och regleringsbrev anges den huvudsakliga förväntan på myndigheten och dess specifika uppdrag. Kulturanalys har regeringens uppdrag att utvärdera, analysera och redovisa effekter av förslag och genomförda åtgärder inom kulturområdet. Detta ska göras med utgångspunkt i de nationella kulturpolitiska målen. I uppdraget ingår även att analysera utvecklingen inom kulturområdet och inom andra samhällsområden som har betydelse för kulturlivet samt att ansvara för merparten av den officiella statistiken inom kulturområdet. Vi har också i uppdrag att bistå regeringen med underlag och rekommendationer som kan ligga till grund för utveckling och omprövning av politiken. Kulturanalys ambition är därmed att genom våra utredningar och rekommendationer bidra till goda förutsättningar för ett fritt och obundet kulturliv, allas möjlighet att delta i kulturlivet och att kulturen ses som en kraft i hela samhällets utveckling.

Utöver det nationella uppdraget har Kulturanalys i uppdrag av Nordiska ministerrådet att driva Kulturanalys Norden, som är ett nordiskt kulturpolitiskt kunskapscenter till nytta för det nordiska kulturpolitiska samarbetet, nationella myndigheter, nordisk kulturforskning samt kulturlivet i de nordiska länderna. Kulturanalys Norden ska främja en koordinering av kulturstatistik och bidra med policyrelevant kunskap. Uppdragen från Nordiska ministerrådet är treåriga. De statistik- och analysprojekt som ska genomföras under avtalsperioden 2025–2027 preciseras i ett ramkontrakt.

1.2 Vägledande för vårt arbete

Kulturanalys verksamhet baseras på fem övergripande förhållningssätt. De ska ses som en vägledning för hur verksamheten utformas och vilka värden som är särskilt väsentliga för vår utredningsverksamhet. Förhållningssätten är att

- säkerställa hög kvalitet
- följa utvecklingen i omvärld och forskning
- värna oberoende och integritet
- sträva efter dialog och samverkan
- ge politisk vägledning.

1.2.1 Vi säkerställer hög kvalitet

Vi ska hålla hög kvalitet både i genomförandet av våra utredningar och i framställningen av de rapporter vi publicerar. Kvalitetsbegreppet delas in i två dimensioner:

- Kvalitet i metod och genomförande.
- Kvalitet i framställningen.

Kvalitet i metod och genomförande

Nyttan av Kulturanalys utredningar är beroende av kvaliteten i datamaterial, undersökningsdesign, metoder och analyser. Det är avgörande att all information och kunskap redovisas på ett korrekt sätt och att vi inte utelämnar information eller kunskap som har betydelse för våra utredningar.

Val av metoder avgörs av vilka frågor som ska besvaras och analyseras samt tillgång till data. I våra utredningar används ofta en kombination av olika datakällor och metoder, båda kvantitativa och kvalitativa, som analyserar olika aspekter och därmed stärker grunden för utredningarnas slutsatser och rekommendationer.

Vi ska också tillämpa metoderna på ett korrekt sätt. Det innefattar att vi ska samla in relevant information samt att våra tolkningar och slutsatser ska vara tydliga och väl underbyggda. I våra publikationer ska vi tydligt redovisa vilka urval och vilka metoder vi har använt och hur vi har tillämpat metoderna. Eftersom vårt urval och metodval påverkar vilka frågor som vi kan besvara är det också viktigt att vi är tydliga med vilka avgränsningar vi har gjort och vad vi kan uttala oss om. Det måste finnas en logisk koppling mellan frågeställningar, metod och slutsatser som säkerställer att vi kan dra de slutsatser vi gör utifrån de metoder vi har använt.

Kvalitet i framställningen

Kvalitet i framställningen handlar om att vi i våra publikationer ska använda ett språk som är vårdat, enkelt och begripligt. Kulturanalys analyserar ofta komplexa frågor som behöver belysas ur olika perspektiv, vilket ställer höga krav på framställningen. Vi ska därför skriva på ett sätt som underlättar även för läsare som inte är väl insatta i ämnet att ta till sig den information och kunskap som vi publicerar. Myndighetens utredare får regelbundet utbildningar i klarspråk.

1.2.2 Vi följer utvecklingen i omvärld och forskning

I Kulturanalys uppdrag ingår att bedriva omvärldsbevakning inom kulturområdet och andra relevanta samhällsområden samt att följa forskning med relevans för såväl kulturpolitik som metodutveckling. En aktiv omvärlds- och forskningsbevakning skapar bättre förutsättningar för träffsäkra och relevanta analyser. En grundläggande förutsättning för relevans är att våra utredningar bidrar till ny kunskap. Eftersom flera myndigheter, organisationer samt internationella och nationella forskningsmiljöer bidrar till att stärka kunskapen om kulturområdet och kulturpolitik är det därför viktigt att ha en god överblick över vilken forskning och vilka utredningar som redan genomförts, pågår eller planeras.

Kulturanalys vetenskapliga råd består av externa forskare och rådet bistår myndigheten i arbetet med såväl omvärldsbevakning som kvalitetssäkring av analyser, utvärderingar och statistik.

1.2.3 Vi värnar oberoende och integritet

Kulturanalys kunskapsunderlag ska belysa frågeställningar utifrån ett empiriskt, sakligt och opartiskt perspektiv. I detta ligger att vi i genomförandet av våra utredningar ska agera oberoende av våra uppdragsgivare och andra externa aktörer. Våra slutsatser, bedömningar och rekommendationer ska grundas i de analyser som vi genomfört.

1.2.4 Vi strävar efter dialog och samverkan

Vi eftersträvar ett arbetssätt som är lyssnande och interaktivt med kultursektorn, men utan att ge avkall på kraven på oberoende och integritet. En dialog och samverkan med aktörer som är verksamma inom kulturområdet och närliggande områden skapar förutsättningar för att ställa de mest relevanta utredningsfrågorna, och därmed för mer policyrelevanta och utvecklingsorienterade analyser.

1.2.5 Vi ger politisk vägledning

Vi har i uppdrag att ge rekommendationer för att utveckla den statliga politiken på kulturområdet. Men eftersom även den regionala och kommunala nivån är viktig för den statliga kulturpolitiken bör våra utredningar vara till stöd även för regionala och kommunala aktörer. Våra utredningar ska utgöra ett underlag för politiska åtgärder genom att belysa politiskt angelägna frågor. Politiska vägvalsfrågor och effekter av olika politiska initiativ ska belysas om det är möjligt och rekommendationer om styrning och utveckling av politiken ska inkluderas när analyserna ger tillräckligt stöd för detta. Våra återkommande lägesbedömningar (se avsnitt 2.1.1) och andra analyser av utvecklingen i förhållande till de kulturpolitiska målen är en central del av detta arbete.

1.3 Prioriteringsgrunder

Kulturanalys uppdrag är omfattande och det är därför nödvändigt att göra prioriteringar och avgränsningar. De grundläggande förutsättningarna för att vi ska starta ett analys-, utvärderings- eller statistikprojekt är att projektet

- knyter an till myndighetens uppdrag
- bedöms ha en hög grad av relevans för primära målgrupper
- bidrar till att ge en bred belysning av kulturområdet
- bedöms som genomförbart.

1.3.1 Koppling till myndighetens uppdrag

En grundläggande prioriteringsgrund är att de analyser och utvärderingar som genomförs ska ligga inom ramen för myndighetens uppdrag. Att genomföra utvärderingar av statliga reformer har därmed hög prioritet. Det är angeläget att en oberoende analysmyndighet som Kulturanalys initierar egna analyser och utvärderingar, så att urvalet av utvärderingar inte enbart avgörs av vilka regeringsuppdrag myndigheten får.

I myndighetens uppdrag ingår att analysera utvecklingen inom kulturområdet och närliggande områden. För att uppfylla detta uppdrag behöver vi prioritera statistik, analyser och utvärderingar som bidrar till en mer heltäckande bild av utvecklingen och därmed kompletterar eller fördjupar befintlig kunskap.

Kulturanalys har även ett antal mer specifika uppdrag i instruktionen som påverkar vilka utredningar vi ska prioritera. Här ingår uppdragen att

- analysera kulturområdets samlade finansiering
- löpande utvärdera kultursamverkansmodellen
- bedöma effekterna av den statliga verksamhetsstyrningen och bidragen inom kulturpolitiken
- bedöma utvecklingen när det gäller mångfald, tillgänglighet och jämställdhet inom kulturområdet.

1.3.2 Relevans för primära målgrupper

Ytterligare en prioriteringsgrund vid urval av vilka projekt som ska genomföras är att våra utredningar ska vara relevanta för i första hand våra primära målgrupper.

I Kulturanalys uppdrag ingår i första hand att bistå regering och riksdag med stöd och rekommendationer för att utveckla den statliga kulturpolitiken. För att våra utredningar ska bidra till att förbättra genomförande av regeringens politik är det även viktigt att våra utredningsfrågor är relevanta för de myndigheter och organisationer som bidrar till genomförandet. Då den regionala och den kommunala nivån

också är viktiga i den nationella kulturpolitiken strävar vi efter att vara ett kunskapsstöd även för regionala och kommunala aktörer.

I denna prioriteringsgrund ingår även omfattningen av de statliga resurser som är kopplade till en satsning eller hur genomgripande en reform eller förändring är. Det kan vara mer motiverat att studera omfattande satsningar och större förändringar av system, ansvarsfördelning och statsbidragsmodeller. I vissa fall kan det dock vara motiverat att studera försöksverksamhet eller strategiska reformer i mindre skala om dessa är genomförda i syfte att skapa ett bättre kunskapsunderlag inför en större reform eller satsning.

1.3.3 Bred belysning av kulturområdet och kulturpolitiken

Vi eftersträvar en bred belysning av kulturområdet och kulturpolitiken. Kulturanalys ambition är att ge ett brett underlag för politikutveckling inom samtliga områden som kulturpolitiken omfattar. Att vi ska kartlägga och analysera hela kulturområdet och utvärdera kulturpolitiken utifrån olika kulturpolitiska mål och perspektiv är en viktig aspekt när vi ska prioritera vilka projekt som ska genomföras.

1.3.4 Genomförbarhet

Ett grundläggande krav på ett utredningsprojekt är att det ska vara genomförbart, det vill säga att det till en rimlig kostnad går att erhålla kvalitet i data, metodtillämpning och slutsatser. Kulturanalys studier ska bygga på trovärdiga data med hög validitet och reliabilitet, vilket kan innebära att vissa frågeställningar – även om de har hög politisk relevans – inte kan belysas. Brister i datatillgång och svårigheter att empiriskt undersöka vissa problem bör beaktas. Likaså behöver vi ta hänsyn till tid och kostnader för datainsamling. Resursargumentet innebär också att utvärderingar och analyser som kopplar samman olika delar av myndighetens uppdrag, och därmed belyser flera prioriterade frågor samtidigt, bör prioriteras.

Tillgång till resurser och rätt kompetens kan vara ett annat hinder för att genomföra ett projekt. Hänsyn behöver tas hur utredarnas arbetsbelastning påverkar arbetsmiljön. Vi kan lägga ut hela eller delar av genomförandet av ett projekt på externa utredare, forskare eller konsulter men även med denna flexibilitet kan möjligheterna att bemanna projekt med rätt kompetens i rätt tid och till en rimlig kostnad utgöra en begränsning.

1.4 Uppföljning, utvärdering och analys med de kulturpolitiska målen som utgångspunkt

I detta avsnitt beskrivs hur Kulturanalys operationaliserar det övergripande uppdraget att utvärdera och analysera kulturpolitiken med de kulturpolitiska målen som utgångspunkt.

Alla insatser inom svensk kulturpolitik ska ytterst medverka till att främja de tre nationella kulturpolitiska målen:

> Kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund. Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet. Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska prägla samhällets utveckling.[1]

För att sammanfatta målens bärande intention benämner Kulturanalys dem för självständighetsmålet, deltagandemålet och samhällsmålet. Kulturanalys har i uppdrag att bidra till en samlad uppföljning av de kulturpolitiska målen och myndighetens samlade verksamhet – statistik, utvärderingar och analyser – syftar till att på olika sätt bidra till denna bedömning. Uppgiften är komplex. Dels eftersom kulturområdet är ett område som till sin karaktär inte så lätt låter sig uttryckas i mätbara termer och dels eftersom de nationella kulturpolitiska målen i första hand är avsedda som visionsmål och riktningsgivare för olika kulturpolitiska insatser, snarare än som mätbara mål.

En långsiktig struktur för resultatredovisning och samlad bedömning av utvecklingen utgår från fyra grunder:

- Fokus på delområden
- Utvecklingens riktning
- Nuläget
- Effekter

1.4.1 Fokus på delområden

För att göra målen möjliga att utvärdera och analysera har Kulturanalys utvecklat ett analysraster (se figur 1). Inom ramen för analysrastret identifieras olika delområden, vilket syftar till att tydliggöra vad vi kan analysera och utvärdera i relation till målen. Analysrastret illustreras i form av överlappande cirklar, vilket synliggör att målen är ömsesidigt beroende av varandra och att de identifierade delområdena vanligtvis är relaterade till fler än ett av målen.

[1] Proposition 2009/10:3, s. 26.

Figur 1. De kulturpolitiska målen och delområden för analys och utvärdering

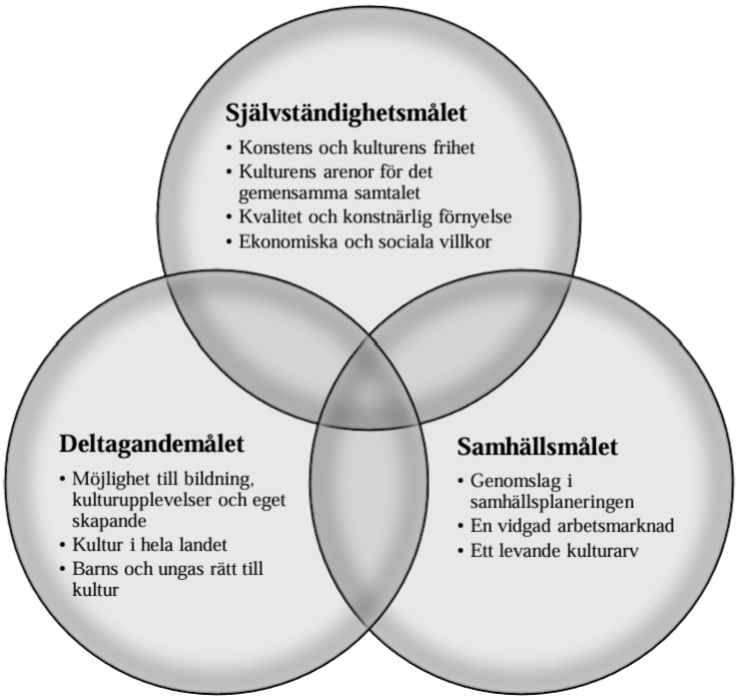

Urvalet av delområden utgår från en kartläggning av hur målen motiverats och tolkats i kulturpolitiska propositioner, regeringens resultatredovisning i budgetpropositionerna samt kulturmyndigheternas årsredovisningar. Syftet med att peka ut delområden inom målen är att förtydliga vilka områden resultatredovisningen bör prioritera och systematiskt följa utvecklingen inom. Kulturanalys ser över analysrastret vart fjärde år i samband med lägesbedömningen (se avsnitt 2.1.1) och genomför vid behov justeringar.

Även de tvärsektoriella politiska målen är relevanta. Kulturanalys har i uppdrag att bedöma utvecklingen när det gäller mångfald, tillgänglighet och jämställdhet inom kulturområdet. Det innebär att integrationspolitikens övergripande målsättning om ”lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund” ska beaktas i värderingen av delområdena. Detsamma gäller jämställdhetspolitikens övergripande mål om att ”kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv”. Även målen för funktionshinderspolitiken kan ligga till grund för bedömningen av utvecklingen på flera delområden. Det övergripande målet är att ”uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund”. Kulturanalys har även i uppdrag att i verksamheten integrera ett barnperspektiv, vilket är relevant till exempel när det gäller statistik om kulturvanor och utvärderingar av deltagandemålet.

1.4.2 Utvecklingens riktning

När det finns data med längre tidsserier är det möjligt att mäta och analysera utvecklingens riktning i relation till de kulturpolitiska målen. En sådan ansats är ofta lämplig eftersom de kulturpolitiska målen saknar mätbara målnivåer. Det är exempelvis inte möjligt att på objektiva grunder avgöra vad som kan betraktas som ”tillräckligt” goda villkor för konstnärer och kulturutövare eller hur många som bör delta i kulturlivet för att målet om allas möjlighet att delta ska anses vara uppfyllt. Bedömningen av utvecklingens riktning tar således fasta på i vilken mån exempelvis museibesöken ökar eller minskar, utan att ta ställning till huruvida en viss nivå utgör en måluppfyllelse.

1.4.3 Nuläget

Kvalitativa studier och kvantitativa kartläggningar, där en tidsserie saknas, kan ändå ligga till grund för en bedömning av nuläget i relation till målen. Saknas referenspunkter tillbaka i tiden kan resultaten värderas utifrån om det beskrivna nuläget kan anses ligga i linje med målens intentioner.

1.4.4 Effekter

Kulturananalys har i uppdrag att utvärdera, analysera och redovisa effekter av förslag och genomförda åtgärder inom kulturområdet. Med effekt avser vi i första hand ett kausalt samband mellan en viss åtgärd och ett visst resultat. Grunden i en effektutvärdering är att härleda effektlogiken – från åtgärder i form *av mål, regelverk* och *resurser*, till *verksamhet* och från verksamhet till *prestationer* och *effekter* (se figur 2). Möjligheterna att härleda effekter från kulturpolitikens åtgärder varierar beroende på tillgång till dataunderlag och på insatsens utformning. I de allra flesta utvärderingar av kulturpolitik är det inte möjligt att dra några definitiva slutsatser om huruvida en åtgärd har haft en kausal effekt. Ambitionen är att med stöd av kvantitativa och kvalitativa utvärderingsmetoder göra så kvalificerade bedömningar som möjligt av kulturpolitikens effekter.

Figur 2. Effektlogik

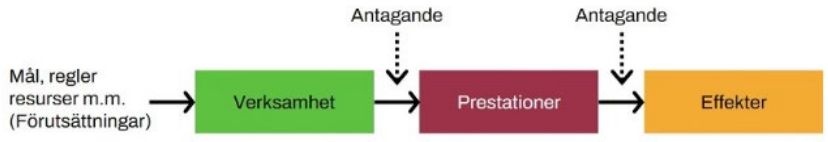

Källa: ESV.

2. Prioriteringar 2026–2028

I detta avsnitt redovisas de övergripande prioriteringarna för de tre verksamhetsområden som ingår i Kulturanalys kärnverksamhet: *Statistik och utredning*, *Kulturanalys Norden* samt *Kommunikation*. Vilka specifika projekt som planeras anges i vår treåriga verksamhetsplan som revideras årligen.

2.1 Statistik och utredning

Det finns ett omfattande behov av ökad kunskap om kulturområdet och kulturpolitikens effekter. Kulturanalys har begränsade resurser och vi måste därför löpande prioritera och omprioritera vilka områden som vi ska fokusera på och vilka konkreta utredningsprojekt som ska genomföras utöver regeringsuppdragen. En utgångspunkt för detta är våra prioriteringsgrunder (se avsnitt 1.3). I detta avsnitt presenteras våra övergripande prioriteringar inom verksamhetsområdet *Statistik och utredning* för perioden 2026–2028.

Målen för verksamhetsområdet är att

- de analyser och utvärderingar som Kulturanalys genomför har hög relevans för kulturpolitiska frågeställningar samt är ett stöd för politiska åtgärder
- statistiken som publiceras uppfattas som relevant för målgrupperna samt att myndigheten har ett välutvecklat och resurseffektivt system för inhämtning, bearbetning och tillgängliggörande av statistik.

2.1.1 Lägesbedömningar

I Kulturanalys instruktion ingår uppdraget att *vart fjärde år till regeringen redovisa en samlad uppföljning av de kulturpolitiska målen, baserad på de analyser, utvärderingar och bedömningar som myndigheten har gjort*. Redovisningen görs genom lägesbedömningar. En viktig utgångspunkt för lägesbedömningarna är de delområden och analysraster som redovisats i avsnitt 1.4.

Lägesbedömningen omfattar en tematisk analys av resultaten i de rapporter som Kulturanalys publicerat. I detta inkluderas också de rapporter som vi publicerat inom ramen för Kulturanalys Norden. Vi beaktar även resultat i andra aktörers kunskapsunderlag i form av uppföljningar, redovisningar, utvärderingar, analyser, statistik och forskning. Med utgångspunkt från analysen bedömer vi utvecklingen i relation till de nationella kulturpolitiska målen, identifierar områden där politiska åtgärder är särskilt angelägna samt ger rekommendationer till regeringen. Under perioden som denna analysplan omfattar kommer en lägesbedömning att publiceras våren 2027.

2.1.2 Prioriterade områden

Följande prioriterade områden har identifierats inom verksamhetsområdet statistik och utredning:

- Kulturens ekonomiska villkor
  med särskilt fokus på
  - hushållens finansiering av kulturen
  - konstnärers inkomster.
- Deltagande i kulturlivet
  med särskilt fokus på
  - barn och ungas deltagande i kulturlivet.
- Den kulturpolitiska styrningen
  med särskilt fokus på
  - styrningen i förhållande till den statliga bidragsgivningen.
- Kulturens roll i samhället
  med särskilt fokus på
  - kultursektorns resiliens och krisberedskap
  - statistik om de kulturella och kreativa branschernas (KKB) ekonomiska värden.

Kulturens ekonomiska villkor

Kulturanalys officiella statistik om offentliga utgifter om kultur utgör en grund för att följa kulturens ekonomiska villkor. Men även den privata finansieringen av kultur är viktig att följa. Kulturanalys visade i en utredning som publicerades 2024 att den privata finansieringen domineras av hushållens utgifter för kultur. Som en följd av detta genomfördes under 2024 en förstudie för att undersöka förutsättningarna för att regelbundet ta fram och publicera statistik över hushållens kulturutgifter. Under perioden 2026–2028 avser Kulturanalys att utveckla statistik om hushållens utgifter för att skapa förutsättningar för bättre analyser av kulturens samlade finansiering.

Kulturanalys har sedan 2023 samarbetat med Konstnärsnämnden för att utveckla metoder som årligen följer och analyserar konstnärers inkomster och arbetsmarknad. Under perioden 2026–2028 kommer denna statistik att utvecklas ytterligare.

Deltagande i kulturlivet

Vi ser behov av att utifrån olika perspektiv återkommande analysera hinder och förutsättningar för breddat deltagande i kulturlivet. I vår senaste lägesbedömning görs bedömningen att det är särskilt angeläget att utreda villkoren för barns och ungas kulturdeltagande och att analysera åtgärder för breddat deltagande bland barn och unga. Detta kan bidra med kunskapskapsunderlag som stöd för att utarbeta effektiva och ändamålsenliga åtgärder som kan möjliggöra breddat deltagande bland barn, som på sikt också kan bidra till breddat deltagande bland vuxna.

Den kulturpolitiska styrningen

Ett de stående uppdragen i myndighetens instruktion är att myndigheten ska bedöma effekterna av den statliga verksamhetsstyrningen och bidragen inom kulturpolitiken. Kopplat till detta uppdrag ser Kulturanalys behov av att i ökad utsträckning genomföra översyner av den statliga bidragsgivningen inom kulturområdet för att analysera ändamålsenligheten i relation till de kulturpolitiska målen, samt på vilket sätt bidragsgivningens utformning påverkar hur kulturområdet utvecklas och utformas. Vi ser även behov av att återkommande följa utvecklingen när det gäller den kulturpolitiska styrningens påverkan på den konstnärliga friheten.

Kulturens roll i samhället

Under treårsperioden är ambitionen att i ökad utsträckning belysa samhällsmålet. I regleringsbrevet för 2026 fick Kulturanalys i uppdrag att lämna förslag på hur tillförlitlig och relevant nationell statistik om de kulturella och kreativa branschernas (KKB) ekonomiska värden kan produceras och publiceras löpande. Uppdraget ska redovisas i oktober 2026. I redovisningen planerar Kulturanalys att föreslå att myndigheten får ett långsiktigt uppdrag att publicera statistik om KKB.

De senaste åren har kulturens och kulturarvets roll i krisberedskapen uppmärksammats alltmer. Kulturanalys har en roll i att bidra med ökad kunskap om hur kulturen kan bidra till samhällets motståndskraft samt att analysera vilka effekter ett ökat fokus på kulturens och kulturarvets roll i krisberedskapen kan få i relation till de kulturpolitiska målen. Inom ramen för Kulturanalys Norden planeras genomförandet av en forskningsantologi för att belysa dessa frågor under 2027.

2.1.3 Den löpande statistikproduktionen

Kulturanalys har i uppdrag att utveckla statistik inom kulturområdet och har ansvaret för en stor del av den officiella statistiken inom ämnesområdet kultur och fritid. Vi producerar även flera statistikprodukter som inte ingår i den officiella statistiken. Statistiken skapar en grund för att följa utvecklingen inom kulturområdet, möjliggör analyser och forskning av både Kulturanalys och andra aktörer, samt ger ett underlag för debatt om kulturpolitik och kulturpolitiska åtgärder. Kulturanalys planerar att under perioden 2026–2028 fortsatt redovisa och utveckla statistik inom följande fyra övergripande delområden:

- Kulturens verksamheter
- Kulturens finansiering
- Kulturmiljö
- Kulturvanor

Fokus under perioden är att prioritera förbättrad kvalitet av våra befintliga statistikprodukter.

Kulturens verksamheter

Statistiken om kulturens verksamheter ska omfatta:

- Efterfrågan: Hur många besöker verksamheterna.
- Utbud: Hur den kulturella infrastrukturen ser ut och vad som görs inom respektive kulturområde.
- Sysselsättning: Hur många som arbetar inom respektive kulturområde.
- Ekonomi: Redovisning av intäkter och kostnader.

Kulturens verksamheter omfattar statistik om fyra kulturområden:

- Museer
- Scenkonst
- Bild och form
- Film

Statistik om museer ingår i den officiella statistiken. Planen är att statistiken om scenkonst, bild och form samt film under perioden ska uppnå tillräcklig kvalitet för att klassas som officiell statistik.

Kulturmiljö

Kulturmiljöstatistiken ingår i den officiella statistiken och omfattar bland annat uppgifter om skyddade och utpekade kulturmiljöer, bebyggelse och markanvändning samt statistik om kulturmiljöverksamheter. Statistiken publiceras vart tredje år, men uppgifter som ligger till grund för statistiken samlas in årligen. Nästa publicering blir 2028.

Kulturvanor

Statistik om den vuxna befolkningens kulturvanor publiceras årligen och baseras på en kulturvaneundersökning som genomförs i samarbete med SOM-institutet vid Göteborgs universitet.

Som nämnts ovan bedömer Kulturanalys att det är angeläget att kartlägga och analysera även barns kulturvanor. År 2025 publicerade Kulturanalys ett faktablad om barns kulturvanor som baseras på SCB:s undersökning av barns levnadsförhållanden (Barn-ULF). Kulturanalys planerar att statistiken om barns kulturvanor framöver ska publiceras återkommande vart tredje år.

Infrastruktur för en effektiv datainsamling

Uppgiftslämnandet och datainsamlingen ska göras så enkelt och effektivt som möjligt. Kulturanalys strävar därför efter att använda befintliga datakällor eller att samordna myndighetens statistikuppdrag med andra relevanta datainsamlingar. Vår ambition är att åstadkomma en infrastruktur för mikrobaserad kulturstatistik som

möjliggör såväl långsiktiga statistikunderlag som fördjupande avgränsade analyser och snabba policyrelevanta statistikrapporter. En sådan infrastruktur baseras på tre delar:

- Direkttillgång till registerdata från SCB.
- Insamling av data från kulturverksamheter genom Kulturdatabasen (KDB).
- Insamling av kulturvanedata i samverkan med SOM-institutet.

Registerdata via MONA

En direktuppkoppling från Statistikmyndigheten SCB via MONA (SCB:s plattform för mikrodata) som ger tillgång till registerdata medför en större kapacitet att på kort tid ta fram nya kunskapsunderlag. Registertillgången möjliggör analyser av kulturområdets kopplingar till områden som demografi, utbildning och arbetsmarknad. Kulturanalys har med detta som grund tagit fram statistik och genomfört analyser med avseende på kulturskapares bakgrund, utbildning, inkomstutveckling och företagande. Om Kulturanalys får ansvar för statistik om kulturella och kreativa branscher (KKB) behöver datatillgången via MONA-uppkopplingen kompletteras för att tillgodose behov av ytterligare registerdata.

Kulturdatabasen

Kulturdatabasen (KDB) är en samordnad datainsamling som tillgodoser Kulturanalys behov av statistik om museer, scenkonst- och bild/formverksamheter, samt Kulturrådets respektive regionernas behov av uppföljningsdata inom ramen för kultursamverkansmodellen. En samordnad datainsamling för både uppföljnings- och statistikändamål innebär en effektiv användning av offentliga resurser och minskar belastningen på uppgiftslämnare.

SOM-undersökningen

SOM-institutet har sedan 1980-talet samlat in statistik om kulturvanor och statistikinsamlingen har successivt breddats och belyser stora delar av kulturområdet. SOM-data möjliggör också analyser kopplade till, levnadsvanor, socioekonomisk bakgrund och samhällets övergripande utveckling och den är därför central i bedömningen av deltagandemålet.

Statistikens tillgänglighet

Kulturanalys statistik har vanligen tillgängliggjorts årligen genom publicering i rapportform i kombination med tabeller i Excel. För att förbättra tillgängligheten till statistiktabellerna planeras Excel-tabellerna successivt att kompletteras, och på sikt eventuellt ersättas, av interaktiva tabeller i PxWeb. PxWeb är ett verktyg för att tillgängliggöra statistik digitalt som används av bland annat SCB.

2.2 Kulturanalys Norden

Målet för verksamhetsområdet Kulturanalys Norden är att upprätthålla och kontinuerligt utveckla ett nordiskt kunskapscentrum för kulturpolitik till nytta för det nordiska kulturpolitiska samarbetet.

Sedan 2016 har Kulturanalys i uppdrag från Nordiska ministerrådet att etablera och driva ett kunskapscentrum för kulturpolitik – Kulturanalys Norden. Kulturanalys Nordens verksamhet ska utgöra en kunskapsmässig knutpunkt mellan de nordiska ländernas kulturmyndigheter, nordiska samarbetsorgan och institutioner, forskare inom kulturpolitik och myndigheter med statistikansvar inom kulturområdet. Därmed ska Kulturanalys Norden vara till nytta för det nordiska kulturpolitiska samarbetet, nationella myndigheter, kulturlivet i de nordiska länderna och nordisk kulturforskning.

Detta ska åstadkommas genom att Kulturanalys Norden

- främjar en långsiktigt och systematisk samordning av nordisk kulturstatistik
- genomför utredningar och analyser av kulturpolitiska frågor som kan bidra till policyrelevant kunskap
- sprider kunskap och samarbetar med ett nätverk av forskare, statistiker och andra experter inom kultur och kulturpolitik.

Det finns flera gemensamma drag i de nordiska ländernas kulturpolitik som kan beskrivas som en nordisk kulturpolitisk modell. Kulturanalys Norden ger möjligheter till att kontinuerligt ställa den svenska kulturpolitiken i ett nordiskt jämförande perspektiv. Det nordiska uppdraget stärker därmed Kulturanalys nationella uppdrag och är fullt integrerat i Kulturanalys organisation.

Det nuvarande uppdraget från Nordiska ministerrådet sträcker sig fram till och med år 2027. Prioriteringar de kommande åren är att kartlägga kulturpolitiska satsningar på barn och unga i de nordiska länderna, kartlägga insatser för att främja urfolks och nationella minoriteters kultur och villkor för kulturskapande, belysa det nordiska ländernas arbete för ökad resiliens och krisberedskap inom kulturarvssektorn samt att ta fram jämförbar statistik över kulturområdet.

Under 2027 påbörjas arbetet med att förbereda ett förslag på ett nytt ramkontrakt med prioriteringar för perioden 2028–2030.

2.3 Kommunikation

Kulturanalys ska enligt myndighetens instruktion *sprida kunskap, erfarenheter och resultat från sin verksamhet till andra myndigheter och intressenter*. Detta gör vi genom att med utgångspunkt i våra studier sprida kunskap om kulturpolitikens effekter och kulturlivets villkor. Vi eftersträvar en aktiv dialog med politiker, myndigheter, förvaltningar och representanter från kulturlivet. Det innebär att vi publicerar rapporter och promemorior som vi kommunicerar och söker dialog om via seminarier, konferenser och nätverk samt genom Kulturanalys webbplats och andra kommunikationskanaler.

Hur Kulturanalys ska bedriva sitt kommunikationsarbete och vilka målgrupper vi prioriterar beskrivs närmare i myndighetens kommunikationsstrategi. Det finns huvudsakligen fyra syften med vårt kommunikationsarbete. Vi ska

- nå ut med kunskap, erfarenheter och resultat från vår verksamhet
- vara transparenta – allmänheten ska ges insyn i vår verksamhet
- etablera förtroende för vår organisation som kompetent kunskapsbildare
- vara relevanta och intressanta för våra primära målgrupper.

Under perioden 2026–2028 planerar vi att utveckla vårt presentationsmaterial för myndigheten och i ökad utsträckning arbeta med evenemang för målgrupperna. Ett led i detta är att arrangera en kulturpolitisk dag i anslutning till att vi publicerar vår lägesbedömning 2027. Under perioden kommer vi även att prioritera att skapa en ökad tillgänglighet till våra publikationer och statistik genom utveckling av rapportmallar och vår statistikredovisning på webbplatsen.

MYNDIGHETEN FÖR
KULTUR
ANALYS